

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 lutego 2026 r.,
sprawy **D. A.**
oskarżonej z art. 207 § 1 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej
od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku
z dnia 12 maja 2025 r., sygn. akt VI Ka 109/25,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku
z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt III K 462/22
i umarzającego postępowanie karne przeciwko D. A.

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżycielkę subsydiarną K. A. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

W subsydiarnym akcie oskarżenia D.A. została oskarżona o to, że:

1. *„w okresie od bliżej nieustalonej daty w 2010 r. do 22 kwietnia 2020 r. w S. znęcała się psychicznie i fizycznie nad swoją córką K.A. poprzez poniżanie jej,*

ośmieszanie, kontrolowanie, wyrzucanie z domu, grożenie uszkodzeniem ciała, izolowanie, uderzanie po twarzy oraz kablem po plecach", tj. o czyn z art. 207 § 1 k.k.;

2. *„w bliżej nieustalonej dacie w miesiącu listopadzie 2019 r. w S. naruszyła nietykalność cielesną K.A. poprzez uderzenie jej z otwartej dłoni w twarz i popchnięcie na betonowe podłoże*", tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.;
3. *„w bliżej nieustalonej dacie w miesiącu lutym 2020 r. w S. naruszyła nietykalność cielesną K.A. poprzez uderzenie jej z otwartej dłoni w tył głowy i w twarz oraz szarpanie za włosy*", tj. o czyn z art. 217 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem z dnia 26 października 2023 r., sygn. akt III K 462/22:

1. uznał oskarżoną D.A. za winną tego, że *„w okresie od bliżej nieustalonej daty w 2010 roku do 22 kwietnia 2020 roku w S. znęcała się psychicznie i fizycznie nad swoją córką K.A. poprzez poniżanie jej, ośmieszanie, kontrolowanie, wyrzucanie z domu, grożenie uszkodzeniem ciała, izolowanie, uderzanie po twarzy oraz kablem po plecach, przy czym w bliżej nieustalonej dacie w miesiącu listopadzie 2019 roku w S. naruszyła nietykalność cielesną K.A. poprzez uderzenie jej z otwartej dłoni w twarz i popchnięcie na betonowe podłoże oraz w bliżej nieustalonej dacie w miesiącu lutym 2020 roku w S. naruszyła nietykalność cielesną K.A. poprzez uderzenie jej z otwartej dłoni w tył głowy i w twarz oraz szarpanie za włosy*", tj. za winną popełnienia występku z art. 207 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k., za który na mocy art. 207 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 3 k.k. wymierzył jej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej D.A. kary pozbawienia wolności na okres próby 2 lat;
3. na mocy art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżoną D.A. w okresie próby pod dozór kuratora sądowego;
4. na mocy art. 72 § 1 pkt 7a k.k. zobowiązał oskarżoną D.A. w okresie próby do powstrzymywania się od kontaktowania z pokrzywdzoną K.A. w jakiegokolwiek formie, wbrew jej woli;

5. na mocy art. 46 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej D.A. środek kompensacyjny w postaci nawiązki w kwocie 3.000 zł na rzecz pokrzywdzonej K.A.;
6. zasądził od oskarżonej D.A. na rzecz oskarżyciela subsydiarnego K.A. zwrot wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika w sprawie;
7. zasądził od oskarżonej D.A. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe.

Apelację od ww. wyroku wniósł obrońca oskarżonej D.A., który zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucił:

1. *„obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zapadłego orzeczenia, polegającą na oddaleniu wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę oskarżonej dotyczących przesłuchania wszystkich świadków biorących udział w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Rybniku - [...], tj. art. 170 KPK,*
2. *obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zapadłego orzeczenia, polegającą na oddaleniu wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę oskarżonej dotyczących przesłuchania świadków N.T., K.A., R.A., tj. art. 170 KPK,*
3. *obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zapadłego orzeczenia polegającą na ograniczeniu oskarżonej prawa do obrony przez uniemożliwienie oskarżonej uczestniczenia w czynnościach postępowania dowodowego, tj. art. 390 KPK,*
4. *Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zapadłego orzeczenia polegającą na oparciu treści wyroku na selektywnie wybranym materiale dowodowym a nadto dowolną, sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania i nieopartą na wiedzy i doświadczeniu życiowym ocenę przedstawionych wyżej dowodów, tj. art. 410 KPK”.*

W konsekwencji, obrońca zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na błędnym przyjęciu, iż oskarżona dopuściła się zarzucanych jej czynów.

Wskazując na powyższe zarzuty, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów.

Sąd Okręgowy w Rybniku wyrokiem z dnia 12 maja 2025 r., sygn. akt VI Ka 109/25, na mocy art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., uchylił

zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku i umorzył postępowanie karne przeciwko D.A., a kosztami procesu za obie instancje obciążył oskarżycielkę subsydiarną K.A. w zakresie poniesionych dotychczas kosztów.

Kasację od ww. wyroku sądu odwoławczego wniosła pełnomocniczka oskarżycielki subsydiarnej, która zarzuciła „[r]ażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść orzeczenia a to:

1. *przepisu art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 140 kodeksu postępowania karnego polegającego na jego błędnej wykładni poprzez uznanie, że termin do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia przez pokrzywdzonego rozpoczyna swój bieg wyłącznie od chwili doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadzrędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia, podczas gdy pokrzywdzony może wnieść subsydiarny akt oskarżenia także w terminie 30 dni od otrzymania przez jego pełnomocnika przywołanego w przepisie zawiadomienia, co w konsekwencji doprowadziło do umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 kodeksu postępowania karnego;*
2. *przepisu art. 16 § 1 k.p.k. w zw. z art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 140 kodeksu postępowania karnego w wyniku przyjęcia, że oskarżycielka subsydiarna była prawidłowo pouczone o terminie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, kiedy to brak wyjaśnienia o możliwości złożenia skargi wyłącznie w terminie przypadającym od odbioru przez nią, a nie jej pełnomocnika zawiadomienia prokuratora nadzrędnego o utrzymaniu w mocy postanowienia o umorzeniu postępowania stanowi o wadliwości pouczenia, co w konsekwencji doprowadziło do umorzenia postępowania;*
3. *przepisu art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. poprzez bezzasadne zastosowanie wskazanego przepisu, podczas kiedy brak było podstaw umorzenia postępowania, a to z uwagi na prawidłowe wniesienie skargi przez uprawniony podmiot”.*

Zarzucając powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania, zasądzenie od oskarżonej na rzecz oskarżycielki subsydiarnej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym,

a także „przedstawienie na podstawie art. 82 ustawy o sądzie najwyższym zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego Izby Karnej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocniczki oskarżycielki subsydiarnej okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym i jako taka podlegała oddaleniu na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

Zestawienie argumentów kasacji z pisemnymi motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, aby w przedmiotowej sprawie doszło do rażącej obrazy art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 140 k.p.k., która – w ocenie skarżącej – miała nastąpić na skutek błędnego uznania przez sąd *ad quem*, że termin do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia przez pokrzywdzonego ma charakter prekluzyjny i rozpoczyna swój bieg wyłącznie od chwili doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadrzędnego, o którym mowa art. 55 § 1 k.p.k. Odnosząc się do tak przedstawionego zarzutu, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że sąd odwoławczy swoje stanowisko w tym zakresie wyraził w sposób jasny i precyzyjny, a nadto logicznie je uzasadnił, odwołując się do poglądów utrwalonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego. To zaś, że skarżąca nie zgadza się ze stanowiskiem sądu *ad quem* nie oznacza jeszcze, że organ ten dopuścił się rażącej obrazy przepisów prawa. W tym kontekście należy przypomnieć, że zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k., kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Jak zaś wskazuje się w orzecznictwie i doktrynie, przez pojęcie „*rażącego naruszenia prawa*” należy rozumieć rozstrzygnięcie sprawy w sposób oczywisty i bezsprzeczny wbrew treści normy prawnej, której wykładnia jednoznacznie pozwala przyjąć określony sposób rozwiązania sprawy, nie dając podstaw do zaakceptowania innych alternatywnych stanowisk. Tego rodzaju uchybienie może wystąpić jedynie w przypadku, gdy organ stosujący to prawo dokona wykładni ewidentnie błędnej. W przypadku zaś uzasadnionych różnic interpretacyjnych nie sposób uznać, że obraza prawa, jeżeli w ogóle wystąpiła, osiągnęła stopień określany jako rażący. Nawet przyjęcie przez sąd jednego z konkurencyjnych, ale teoretycznie możliwych rezultatów wykładni nie

jest – z reguły – rażącym naruszeniem prawa (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 listopada 2007 r., V KK 287/07; wyrok SN z dnia 16 grudnia 2015 r., V KK 194/15; J. Matras [w:] Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, red. K. Dudka, Warszawa 2023, art. 523; D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2026, art. 523).

Uwzględniając powyższe wskazania należy więc odnotować, że pogląd o prekluzyjnym charakterze terminu z art. 55 § 1 k.p.k. był niejednokrotnie uznawany i podtrzymywany przez Sąd Najwyższy (zob. judykaty przywołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku), a w kontekście aksjologii konstytucyjnej oceniony też przez Trybunał Konstytucyjny (zob. wyroki TK: z dnia 25 września 2012 r., SK 28/10, OTK-A 2012, nr 8, poz. 96; z dnia 8 stycznia 2013 r., K 18/10, OTK-A 2013, nr 1, poz. 2). Tę linię kontynuowano również w kolejnych orzeczeniach Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki SN: z dnia 27 listopada 2015 r., II KK 253/15; z dnia 12 grudnia 2016 r., V KK 243/16). Nadto sprzężone z powyższym stanowiskiem ustalenie momentu, od którego należy liczyć bieg terminu z art. 55 § 1 k.p.k., a także samo określenie statusu i funkcji pełnomocnika pokrzywdzonego – jednoznacznie przyjęte przez sąd *ad quem* – stanowi również powielenie zapatrywań przedstawionych uprzednio w judykatach Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyrok SN z dnia 26 lutego 2014 r., III KK 6/14; postanowienie SN z dnia 11 marca 2015 r., V KZ 6/15). Choć w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w odniesieniu do problematyki ustalenia momentu rozpoczęcia biegu terminu określonego w art. 55 § 1 k.p.k., sąd drugiej instancji bezpośrednio nie poruszył – akcentowanego w kasacji – wpływu unormowania zawartego w art. 140 k.p.k., to jednak również ten brak nie dawał podstawy do podzielenia zarzutu rażącego naruszenia prawa. Również bowiem relacja wyżej wymienionych przepisów, tj. art. 55 § 1 k.p.k. i art. 140 k.p.k., poddana została analizie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (na co zresztą uwagę zwraca sama skarżąca), a jej wynik potwierdza zasadność kierunku przyjętego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z dnia 9 października 2020 r., IV KK 268/19, OSNKW 2020, nr 11-12, poz. 51).

W tym stanie rzeczy – skoro stanowisko sądu *ad quem* odpowiada utrwalonym i w istocie jednolitym w orzecznictwie poglądom, a nadto wsparte jest

jasną, precyzyjną i logiczną argumentacją, uwzględniającą realia przedmiotowego postępowania – nie można podzielić stanowiska autorki kasacji, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa przy stosowaniu przepisów art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 140 k.p.k. Skarżąca w swoim wystąpieniu *de facto* ograniczyła się li tylko do selektywnego przedstawienia jednostkowych poglądów przeciwnych na temat charakteru terminu określonego w art. 55 § 1 k.p.k., względnie wyrażenia osobistego – opartego na ogólnikowym odwołaniu się do gwarancji konstytucyjnych – zapatrywania co do zakresu stosowania art. 140 k.p.k. i jego wpływu na ocenę zachowania terminu do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Taka jednak argumentacja – wobec motywów zaprezentowanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku – w żadnym razie nie przekonuje o rażącym naruszeniu (w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k.) wskazanych wyżej przepisów postępowania. Z przytoczonych wyżej powodów brak było też podstaw do powzięcia poważnych wątpliwości co do wykładni wskazanych w *petitum* kasacji przepisów prawa, a tym samym uruchomienia procedury przewidzianej w art. 82 ustawy o Sądzie Najwyższym, o co lakonicznie wnioskowała autorka kasacji.

Za oczywiście bezzasadny należało również uznać zarzut rażącego naruszenia art. 16 § 1 k.p.k. w zw. z art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 140 k.p.k., w którym skarżąca wadliwość pouczenia pokrzywdzonej łączyła z brakiem dokładnego objaśnienia jej przez organ procesowy warunków odnoszących się do zachowania terminu przewidzianego do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. W przedmiotowej sprawie bezsporne było to, że pokrzywdzona została pouczona o treści art. 55 § 1 k.p.k. Sama zaś dyspozycja normy z art. 16 § 1 k.p.k., na którą powołuje się skarżąca, nie zwiera powinności dokonywania z urzędu wykładni obowiązków i uprawnień, o których organ poucza uczestników postępowania. Słusznie podkreśla się też w doktrynie, że organ procesowy udzielający pouczenia nie ma obowiązku sprawdzania, czy jest ono skuteczne, tzn. czy jest zrozumiałe dla jego adresata, zwłaszcza gdy nie ujawnią się żadne okoliczności, które uzasadniałyby wątpliwości w tej kwestii (zob. J. Zagrodnik [w:] M. Burdzik, S. Głogowska, J. Karaźniewicz, M. Klejnowska, N. Majda, I. Palka, K. Sychta, K. Żyła, J. Zagrodnik, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2024, art. 16, wraz z przywołaną tam literaturą). Nadto, aktualny pozostaje pogląd, że organ

procesowy nie ma obowiązku zakładać, że został niezrozumiany, źle zrozumiany lub że uczestnik nie przyswoił sobie istotnych treści pouczenia, a założenie takie byłoby wręcz nieuprawnione w sytuacjach, w których uczestnik postępowania korzysta z fachowej pomocy prawnej adwokata lub radcy prawnego (zob. postanowienie SN z dnia 14 maja 1997 r., V KKN 325/96). Wobec powyższych uwag, brak jest podstaw do uznania, że pokrzywdzona K.A. została nieprawidłowo pouczona o terminie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, a także nie sposób stwierdzić, aby w niniejszej sprawie ujawniły się okoliczności, które uzasadniałyby potrzebę podjęcia dodatkowych działań przez organ procesowy w tym zakresie, zwłaszcza w sytuacji, gdy pokrzywdzona w toku postępowania przygotowawczego reprezentowana była przez ustanowionego pełnomocnika. Postulowane przez skarżącą szerokie rozumienie obowiązku informowania nie tylko pozostawałoby w sprzeczności z wynikami wykładni językowej art. 16 k.p.k., ale również kolidowałoby z szeroko pojętą zasadą obiektywizmu (por. J. Kosonoga [w:] *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz do art. 1-166*, red. R. A. Stefański, S. Zabłocki, Warszawa 2017, art. 16).

Skoro zatem nie można przypisać sądowi odwoławczemu rażącego naruszania przepisów postępowania przy dokonywaniu kontroli terminowości wniesionego subsydiarnego aktu oskarżenia, to za prawidłową uznać należy konstatację organu *ad quem* co do wystąpienia w niniejszej sprawie negatywnej przesłanki procesowej określonej w art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., skutkującej bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

Mając powyższe na względzie, nie znajdując również innych uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy oddalił wniesioną kasację jako oczywiście bezzasadną, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył oskarżycielkę subsydiarną, zgodnie z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 i 3 k.p.k.

[WB]

[r.g.]

